

Bản Việt dịch từ nguyên bản tiếng Ba Lan - Nguồn: benviet.org

Tuần báo giyy in tuần c hàng l n nh t Ba Lan chuyên đ công giáo “Gość Niedzielny” (“Khách Chủ Nhật”) phát hành hôm 16 tháng 5 năm 2010 có ra m t ph san chuyên v Giáo hội Việt Nam nhan đ “Giáo hội Kitô Việt Nam”. Ph san là k t qu chuyên công tác c a 2 phóng viên bí m t t i Việt Nam, b ng vi-sa du l ch đ đ c bí m t g p g các nhà ho t đ ng tôn giáo, nhân quy n t i Việt Nam.

Chuyên công tác g n 1 tháng t i Việt Nam đã đ a hai nhà báo Ba Lan đi kh p mi n đ t n c, có m t nh ng vùng sâu, vùng xa ch a nhà báo Châu Âu nào có m t.

Đây là l n th 2, ng i Việt nh n đ c ân hu đ c bi t khi có báo Ba Lan cho in riêng m t ph san nhi u trang chuyên đ Việt Nam. Ph san đ u tiên in năm 2002 v i hình th c đ c bi t b i đ c dùng Việt ng , do nh t báo l n nh t c a Ba Lan là Gazeta Wyborcza th c hi n cùng m t s nhà báo và thông đ ch viên ng i Việt.

L n này, ph san mi n phí đ c kèm theo tuần báo công giáo Gość Niedzielny, phát hành trên toàn Ba Lan.

Khác v i các bài vi t trong tuần báo chính, n i dung các bài vi t trong ph san không đ c đăng trên trang đ i n t c a Gość Niedzielny.

Phổ san 16 trang tổng hợp 3 bài viết. Bài đầu giới thiệu về cảm nghĩ và mục đích của tác giả phổ san, một bài phóng sự dài về quá trình tìm hiểu giáo dân Việt trên nhiều vùng đất nước và một bài viết riêng về cuộc gặp với linh mục Nguyễn Văn Lý.

Các bài viết của phóng viên Jacek Dziedzina đầu đầu ý về thông tin sinh động, hóm hỉnh và chuyên nghiệp, xen kẽ nhiều hình ảnh chụp lén và đặc biệt của phóng viên như Romek Koszowski.

Tóm tắt tác giả mô tả là “tóm tắt hình thức mới” chụp các thái độ mới về những hút bùa chữa bệnh trình bày hoặc hóa gia đình, do các linh mục xin gom tập bùa mới để làm lễ đốt tên và mai táng chúng.

Bài phóng sự dài bắt đầu bằng những xét của các giáo dân, nói “Chúng tôi đang sống trong thời kỳ trung khủng hoảng” và lý giải của tác giả phóng sự, rằng câu nói đó không hề có nghĩa gì.

Phổ san chuyên đề Giáo hội Kitô Việt Nam được xuất bản là số kiến thức bổ ích không thể có được, bản được cũng có thể chia sẻ cảm nghĩ và tri ân với tác giả phổ san, ký giả Jacek Dziedzina qua địa chỉ email được công bố trong phổ san: jdiedzina@goscnielny.pl. Ký giả Jacek Dziedzina sống ở các ngôn ngữ Anh, Pháp và Ba Lan.

Việt Nam không chỉ dành cho khách du lịch

Phải viết bài thế nào để động đất chỉ có sau lưng và để còn có thể trở lại Việt Nam? Nếu muốn vậy, cách duy nhất là động viết đây. Vì các cơ quan chức năng quan tâm tới kết quả chuyển công tác gần một tháng của chúng tôi tới Cộng hòa Xã hội Chủ Nghĩa Việt Nam dĩ nhiên là đi đầu đoán.

- Tôi là người thu xếp quan chức trách nhiệm và vốn để trú của ông ở Việt Nam – một gã đàn ông, như vậy là tôi đã viết chui lên, trong tay cầm như của tôi, tôi giới thiệu về mình như vậy giữa thủ đô Hà Nội.

- Tôi chỉ nhìn công ông sự đời ng thấy thế cục du lịch. Mà chúng tôi là những đức tin, công ông đang có những hoạt động khác với mục đích trình bày trước đây – những phát ngôn này, hóa ra là “còn với” của chúng tôi.

Thế với. Khách du lịch đâu có gặp gặp các vị linh mục tông lãnh án nhĩu năm tù, không gặp các luật sư bào chữa hay các nhà truyền giáo nước ngoài hoạt động ngầm, đâu có thấy các vùng núi non hẻo lánh bị xâm phạm đất với dân du lịch, nơi dân nghèo miền núi thuộc nhóm thiểu số H’ mong bị ép ký giấy nhượng bộ đất. Khách du lịch không thấy đời đêm tối đời ngi trên những chiếc xe máy bí mật đất trước đất tại đức c mi-sa tại chỗ cúi đầu tại vùng đất mà mỗi hoạt động tôn giáo đều bị cấm đoán. Khách du lịch cũng chẳng bao giờ tham dự buổi lễ hiệp cầu nguy hiểm bị pháp bên điển thế bí mật đất trong cửa hàng điển tại. Khách du lịch cũng đâu phải tranh thủ từng phút chót đất trốn thoát công an mật tại nhà quê, nơi những dân thôn dã từng bị u tình chẳng phá Thánh giá. Có đất là cớ gì, mật cán bộ an ninh là kẻ chỉ định cho tôi đâu là du lịch và tại đâu không phải là du lịch nữa?

Tất nhiên những cái đó không phải là tất cả sự thật với đất nước Việt Nam đức c công sự n thế ng nhĩt 35 năm trước. Với những ai không thấy chỗ mũi vào những chỗ không cần thi t thì Việt Nam là một trong những đất nước yên bình nhất thế giới. Khung cảnh như như Hồ Long như trong chuyển c tích, di chuyển những dòng như điên rồ trên đường phố (thậm chí với hè) bằng xe máy, hũ rượu vang tuyết hẻo lánh Đà Lạt, mùi thơm ngọt của bánh làm tại gói trong lá chuối và trên hết là tính công tin và lòng nhiệt thành không đâu có đức c của những Việt Nam. Tất ng đó lý do đã đất ít nhất một lần trong đất dành ra vài tuần quên đi tiêu chuẩn Châu Âu và chằm tay vào miền Đông Nam Á. Có đất là chính quyền Hà Nội muốn sao cho bớt tranh Việt Nam như với ra bên ngoài.

Tại sao Việt Nam và tại sao đúng lúc này? Tất lâu nay chúng tôi theo dõi các diễn biến tại Việt Nam nhĩt là hiện trạng giáo dân với là dân thiểu số chiếm từ 8% tới 9% trong tổng số 86 triệu dân Việt. Chẳng sau Philippin, Việt Nam là nước đông giáo dân nhĩt và đời thế là Giáo hội phát triển năng động nhĩt Á Châu dù bị hạn chế và trù dập. Một đời, các hãng truyền thông loan tin với chính sách nhĩi long của cộng quyền công sự n đất với giáo dân công giáo, mật khác, mật số vùng, chính quyền trù dập giáo dân mạnh mẽ hơn. Chúng tôi muốn chính mình nghiên cứu Giáo hội Việt Nam tại n tại ra sao. Cộng hội đã tại, trên hết bị kị niệm 350 năm thành lập hai triệu truyền giáo đầu tiên tại Việt Nam và 50 năm thành lập Hội đồng Giám mục Việt Nam. Năm nay cũng là dịp kỷ niệm 35 năm ngày kết thúc chiến tranh với thế bị của Hoa Kỳ thế ng hị tr Việt Nam Việt Nam chẳng chỉ với cộng sự n miền Bắc.

Tất cả các sự kiện mô tả trong những bài sau cũng như đã diễn ra và nhân vật đều có thật. Tuy với, bởi những lý do nhĩn nhiên, chúng tôi không thể công bố tên tất cả các địa danh và tên tuổi

c a t t c các nhân v t. Ngay sau khi tr v Ba Lan, tôi đã nh n đ c tin r ng m t s b n h u ng i Vi t c a chúng tôi b công an b t gi và tra h i. Chúng tôi ch công b tên c a nh ng ng i đã cho phép chúng tôi công b . Có nh ng ng i th m chí khuy n khích chúng tôi: các anh c vi t h t s th t v hi n tr ng Vi t Nam, bài vi t s giúp chúng tôi nhi u h n là câm nín. Chúng tôi ra m t ph san này b i Ba Lan và toàn Liên Minh Châu Âu kí k t h p đ ng giao th p ng v i Vi t Nam mà không h có đòi h i gì trong lĩnh v c nhân quy n, d u r ng chính quy n Vi t Nam h i s d lu n qu c t , bi t s h n nhi u so v i chính quy n Trung Qu c. Tuy n t p các bài vi t đ i đây còn đ c g i t ng các v chính gi i. Lâu t i mùa xuân (1)

E-mail b ki m duy t

Viên h i quan v i v nhàm chán c p con d u cho phép nh p c nh và đ a l i h chi u cho tôi. Đ ng vào r ng m . Nh ng t i sao khi ti p tôi xong, ông ta ra kh i bu ng và nói chuy n đi n tho i? Tôi đoán s có “c n v ” trong nh ng ngày i Vi t Nam, ch c ch n ông này g i đi n đ báo r ng chúng tôi m i t i... n th a, hóa ra trong đám hành khách Aeroflot bay t Moscow, tôi là ng i ra cu i cùng th nên viên h i quan gi m i có đ p g i đi n và du i chân. Tôi t c i chê mình quá đ i v n nghi. Tuy v y, tôi ph i phân bua (v i b n đ c – BV) r ng tôi đã có t i g n hai tháng liên l c v i nh ng ng i Vi t h a giúp đ khi chúng tôi t i Vi t Nam: “Tôi không th vi t cho anh nhi u h n, e-mail b qu n lý”; “c n tr ng v i đ a ch X này”; “không đ c t i vùng Z này đ g p v giám m c S đó v i b t kì lý do gì, s phi n là cái ch c”; “tôi s ki m cho các anh m t tài x taxi tin đ c, s ch các anh t i m i n i c n thi t”; “tôi r t s n lòng g p các anh, nh ng chúng ta ph i c n th n b i tôi ho t đ ng ng m i trong n c”.

T i Vi t Nam qua Moscow b ng đ ng bay Nga, d u không tho i mái l m, v n là l a ch n t i u nh t vì nh ng di s n l ch s đ l i. Chính cha đ c a Vi t Nam th ng nh t là ông H Chí Minh đã nh p n i ch nghĩa xã h i t Moscow. Ngoài ra thì hình nh ban lãnh đ o hàng không Nga ch a k p nh n ra r ng Liên Bang Xô Vi t đã s p đ t hai th p niên nay. Cho t i gi mà trang ph c c a chi u đ i viên hàng không v n ch a có gì thay đ i, v n dính trên tay lô-gô cũ v i nh ng bi u t ng nh búa và li m Xô-Vi t. D u r ng 5 năm tr c, tôi v n th y hoa t i n m đ i t ng Lê-nin hay nh Stalin đ t sau m t kính xe t i quân đ i Nga, nh ng đ ng ph c Xô-Vi t c a đ i ngũ ti p viên Aeroflot v n gây n t ng v i tôi. Nh t là khi đ i ngũ này đ ng nh không b đào th i k t th i Andropov. Nh ng nh th có l l i hay: đ s c h n khi nh p c vào Vi t Nam, giúp ta chóng quen v i màu đ nhan nh n kh p n i trên lo t áp-phích m ng 80 năm h u ngh v i Anh C , bao ph n trên máy c y và khuôn m t t i c i c a bác H , v n là tên g i quen thu c c a lãnh đ o c ng s n Vi t Nam đ u tiên.

Ho c ch ng, ho c nhà n c- Ch có đi u là nh ng th y không ph i là di v t quá kh còn sót l i.

- Em hoàn toàn tin t ng vào Đ ng – Hi n, cô sinh viên Hà N i nhanh chuy n và h h i nói chuy n chính tr . Chúng tôi ng i trên chi c gh bên h Hoàn Ki m ngay gi a th đô, đ a đi m a thích c a các b nh c i và các bài t p tai-chi bu i sáng. Hi n b ng đ ng xu t hi n không rõ t đâu và h i có th ng i cùng hay không.

- Em nghĩ r ng s t t h n cho đ t n c cũng nh cho s n đ nh c a nó n u ch có m t đ ng c m quy n mà thôi – cô nói hình nh r t th t. Cô h c ch s và mu n sau này làm giáo viên. Nhà n c b ti n đào t o các th y cô giáo và sĩ quan công an t ng lai nên Hi n không ph i u t chuy n kinh t . K t thúc đ i h c, cô cũng không ph i lo s không có ti n đ s ng. Giáo viên t i Vi t Nam đang có giá. R t r ng giáo viên gi ng d y nông thôn ki m nhi u ti n h n là thành th : kho ng 8 tri u đ ng Vi t Nam, t c là trên d i 400 đô-la m t tháng. Giáo viên thành th ch ki m đ c n a kho n ti n đó. Hi n nói r ng chính quy n mu n b ng cách đó khuy n khích giáo viên đi d y vùng xa. Còn giáo viên thành th đ ng nào cũng có nhi u c h i ki m thêm b ng ngh khác.

– Còn anh, anh làm ngh gì? – Hi n h i. Tôi tr i tr ng ng.

– Th anh có ph i công tác khi đi chuy n th này hay không? – tôi c m giác hình nh cô bé thùy m này đang t b c mình là ai sau m i câu h i. Và hình nh cô ta càng lúc càng m t tin khi tôi là ng i c m tr ch câu chuy n.

– Th n u cô ph i ch n gi a trung thành v i nhà n c và trung thành v i ch ng thì sao? – Tôi h i và th y cô n n c i ho ng s và kín k li c m t sang bên.

– Em s ch n nhà n c – cô nói v i gi ng đi m t i.

– Th n u nhà n c lu n t i oan cho ch ng c a cô, b anh y vào tù vì b t đ ng quan đi m thì sao? – rõ là tôi đang tra t n cô sinh viên. Cô không còn tr i i nh máy t đ ng n a.

– Có em s ch n nhà n c – hình nh m t tôi lúc đó trông bi th m m th nên cô sinh viên i nói

– Nh ng n u em tin ch ng, em s th nh c u nhà n c th t do cho ch ng.

Tôi xin i cô sinh viên đ lánh sang m t bên nh c đi n tho i. Trong lúc nói chuy n, tôi thoáng th y Hi n không còn gi ý gì mà nháo nhác nhìn sang m t h ng nh th đang tìm ai đó dù tr c đó cô nói r ng không ch ai c . Lâu t i mùa xuân (2)

30 năm đ th phong linh m c

C nh v n hành trên đ ng ph Hà N i ph i đ c cho vào Danh sách Di s n Th gi i UNESCO. K c nh ng vùng C n Đông, tôi cũng ch a bao gi ch ng ki n s h n lo n trong ph ng

cách vận hành tầu ng tầu nh trên đường phố Việt Nam mà không gây tai nạn. Trong chu kỳ xe g n máy b t t n có khi có xe ch t t n ng cao hai mét ho c mang con l n n b trời đ p chân t phía, ho c đèo theo dân du l ch thêm n t n ng. T t c di chuy n theo ph n ng cách gi n đ n: tài x không c n nghĩ có đi đ c hay không, mà ch quan tâm có c n đi hay không. Đi u đó lý gi i vì sao các ông tài lái xe máy ng c dòng đ n ng m t chi u ho c len l i trên v a hè gi a các quán ăn di đ n ng v i đ n ng gh nh a.

Trên m t trong nh ng ng đ n ng đông đúc nh t, ngay c nh trung tâm c a khu ph c là thánh đ n ng Giuse xây t h i Việt Nam còn là thu c đ a Pháp. Đang gi a tu n nh ng c m t lúc l i nghe ti n g c t k t c a gh g khi có ng i r i đi n th ho c v a an t a. Ph n l n đ u là ng i tr . Ch qu n thánh đ a, linh m c Antoni nói: ch riêng t i giáo ph n này đã có t i 100 ng i tu i tr n ng thành nh p đ o m i năm còn riêng t i Hà N i thì 300 m i năm. V linh m c ng c nhiên b i nguồn m t ng ngàng c a tôi. Ng i dân t i đây r i nghe đ c l i Chúa t ngoài qua loa phóng thanh ho c vào bên trong đ bài đ c, th y hàng xóm láng gi ng mình là dân công giáo và th là ng i ta cũng mu n đ c là m t thành viên trong c ng đ n ng công giáo – linh m c gi i thích v i tôi vì sao con s ng i nh p đ o l i l n v y. Trên toàn Việt Nam, kho ng 40 ngàn ng i tu i tr n ng thành nh p đ o làm con c a Chúa m i năm – nh ng ng i có liên h v i Giáo h i Việt Nam cho bi t.

T i Hà N i, nhà dòng đ c chia làm hai khu b i s ng i mu n h c quá đông. M t khu có t i 168 ch ng sinh h c, m t khu 150. Không thi u ng i mu n th phong linh m c nh ng nhà n c h n ch s ch ng sinh đ c chúng tôi nh n vào nhà dòng – linh m c Antoni gi i thích. Tuy v y, có nh ng h c viên nhà dòng t i Hà N i xu t thân t các t nh khác không có nhà dòng, ho c s l n ng ch ng sinh b h n ch khi n h không th nh p h c đ sau đó làm linh m c. K t năm 1954, khi ng i c ng s n n m quy n t i B c Việt và đ u i ng i Pháp đi, t i t n năm 1989 không m t nhà dòng nào đ c ho t đ n g h p pháp. Đôi khi có các ho t đ n g c a m t s đ n v đ n l v i h n ch nh p h c, 6 năm m i có m t h c viên đ c nh p. Các v linh m c t n g lai ph i h c t p trong bí m t, nh m t trong nh ng giám m c chúng tôi đ c g p i mi n B c. Chúng tôi h n g p lúc t i mu n, linh m c nh c chúng tôi đ n g đ l tên ông.

- Đ u ng i ta v n bi t các anh đang ch cha – v linh m c nói m t cách đi m t nh.
- Các cha liên t c b theo dõi, h bi t chúng tôi làm gì, đi đâu, g p ai – linh m c li t kê.
- Nh ng cha ch ng s – linh m c nói ti p.
- B i riêng cha đã ph i ch 30 năm đ đ c th phong linh m c – ông nói v i ánh m t c a m t chi n sĩ dày d n kinh nghi m. Ông nh p ch ng vi n năm 1958 nh ng ch m t năm sau đó ph i r i v nhà riêng. Nh v y v n ch a là gì so v i h u h t b n bè ông t n g b đ y vào tr i t p trung ch b i bày t ý nguy n mu n nh p h c nhà dòng. V giám m c này t i t n nh ng năm 90 m i đ c th phong linh m c. Ngày nay, nhà dòng đ c phép m c a nh ng l i b gây phi n b i các h n ch gi t o: t 7 t i 10 h c viên m i năm tùy giáo ph n. Th nên các linh m c t n g lai v n ph i tu luy n bí m t ho c tu luy n n n c ngoài r i th phong linh m c n c

ngoài.

Xe ô tô giáo dân thánh đòng

Cộng thánh đòng và nhà dòng có ngôi nhà của Giáo hội bên lý mặt. Nay là trường phổ thông của nhà dòng. Vốn dĩ sự học là một trong những xung đột lớn nhất giữa nhà dòng và Giáo hội. Không xa thánh đòng, trong một công viên nhỏ, tòa nhà đòng đó là nơi mà từ những năm 50 trở lại là tòa khâm sát. Công sự thu hút tòa nhà cùng lúc với thời điểm chuyển quan hệ ngoại giao với tòa thánh mà cho tới nay chưa gây đòng động gì. Hai năm trước giáo dân từng bị u tình ôn hòa và từ chối các nguy hiểm đòi hoàn trả tòa khâm sát, kết thúc bằng công an tới can thiệp và đánh đập.

– Sinh viên tham gia bị u tình bị ghi danh và bị học hành kém trở lại – một trong những phần tử tham gia bị u tình tâm sự với tôi vậy. Đang là thời buổi, cô rời thánh đòng để đi học, nơi là mi-sa buổi tối và kết thúc. Đều đặn trung bình của những người đi là 25. Rồi hàng ngày đi học hàng dài tới khoảng 10 giờ.

– Truy cập thông liên lạc của công và bên xã chúng tôi còn chúng tôi thì chúng tôi có cách nào từ chối – cô nói. Quê hương, giáo dân Việt Nam không được có báo, đài phát thanh hay truy cập hình của riêng mình. Ở miền Nam thì chỉ có một tờ báo mang tên “Công giáo và Dân tộc” hoàn toàn phụ thuộc chính quyền nhà dòng, do vài ba “giáo dân yêu nước” thành lập để tuyên truyền khi của tin công hàng giáo phẩm. Những công giáo cũng không được thành lập trường học trên địa phương, bên nhà văn cũng không, những công giáo không được nhúng vào các quan hành chính hay công an.

– Chúng tôi đâu có muốn làm cách mạng, chúng tôi chỉ cần nguy hiểm cho Việt Nam được tốt do – cô sinh viên nói tiếp
– Chúng tôi còn cần nguy hiểm cho những người công sự, trong lòng chúng tôi không có hận thù – cô nói ngay.
– Phải thật lòng mà nói tôi chưa biết gì về các chính trị gia nước tôi. Tôi biết một điều về Barack Obama nhưng tôi không biết thời điểm Việt Nam tên gì! – Cô nói với sự thật đáng xúc động.
– Chính quyền thời gian nói học hỏi sự học của Giáo hội để phục vụ việc công. Được thôi, nếu đó là bên nhà văn hoặc trường học. Nhưng nếu lý nhà đất của Giáo hội để biến nó thành khách sạn hoặc để đi tìm kiếm thì việc công mà nhà dòng nói đó thật sự là việc gì đây? – cô sinh viên đặt câu hỏi có sự câu trả lời. Nhìn từ khía cạnh từ điển Lê-nin mà Việt Nam phải tuân thủ thì sự chuyển không có gì phức tạp: không có sự học cá nhân, bên chỉ có nhà dòng mới là đơn vị

quả lý mới khu vực được sống, từng mới nh được đưa nh được thu c s h u nhà n c và n u nhà n c cho r ng c n ph i thay đ i nguyên t c s đ ng m nh đ t nào đó, nhà n c có th s đ ng nh m t ông ch . Cũng trên c s đó, nhà dòng Giáo hoàng Đ L t m i n trung Vi t Nam đang b phá b . Thay vào đó s là t đ i m gi i trí hi n đ i. Xe i đã tung hoành t i các thánh đ ng Thiên An, Vĩnh Long, Long Xuyên và Nha Trang. Năm nay, chính quy n m i yêu c u giáo dân C n D u (ngo i ô Đ L ng trung ph n Vi t Nam) hoàn l i nh ng tòa nhà và đ t đai mà g n nh không tr b i th ng, k c các s dòng M n Thánh Giá Sài Gòn. Chúng tôi đã g p đ c các s . Các s t ch i trao b t đ ng s n c a mình cho nhà n c, hi n đang ch di n bi n t p theo. Cũng vì nh ng lý do t ng t nh trên mà dòng Chúa C u Th thu c giáo ph n Thái Hà Đ Hà N i g p phi n ph c.-Lâu t i mùa xuân (3)

Giáo xứ của “nh ng k ph n đ ng”

Cha Peter Nguy n Văn Kh i nhi u l n giám ch c v i tôi qua sms: “Đ ng s , Chúa bên ta, chúng ta đâu có h i s”, đ tr l i cho quan ng i c a chúng tôi l i u chúng tôi có gây thêm phi n toái khi lui t i thăm dòng Chúa C u Th . T t nhiên không ph i lo cho chúng tôi. Chúng tôi s tr v Ba Lan còn nh ng ng i chúng tôi g p g ph i Đ i Vi t Nam. Giáo ph n Thái Hà có l là c ng đ ng công giáo đ c bi t t i nhi u nh t t i Vi t Nam. Và cũng là m t trong nh ng giáo ph n b chính quy n c nh giác nh t. Chúng tôi t i h n b ng taxi nh ng không nói v i bác tài x đ a ch mà yêu c u ông đ vài trăm mét tr c đ i m h n.

– Chúng v n bi t là các anh đang Đ đây – cha Peter c i nh v a k chuy n khô h i đ c đáo, ch cho chúng tôi xem máy camera treo trên c t. Trong phòng g i đ c a nhà dòng, chúng tôi ng ngàng đ c xem các t m hình đã t ng th y t tr c v i các giáo dân b đánh Đ ng Chiêm h i tháng giêng v a qua khi công an và quân đ i tuân l nh chính quy n trung ng phá h y thánh giá trên đ i nghĩa đ a. Máu đã ch y nh ng may thay không ai thi t m ng. Các cha dòng Chúa C u Th và các giáo dân đã t i Đ ng Chiêm đ ng viên dân chúng đ r i cũng b đánh.

Thái Hà, l mi-sa bu i t i gi a tu n mà nhà th ch t ng i tr tu i. K c khi tính r ng 60% xã h i Vi t Nam là nh ng ng i ch a t i 35 tu i thì con s ng i tr có m t trong nhà th v n là đ i u đ c bi t. Vào Ch Nh t, có t i 8 l mi-sa đ c c hành cho kho ng 2 ngàn giáo dân m i l . T i m t trong nh ng tòa nhà hi m hoi ch a b chính quy n chi m đ ng c a dòng Chúa C u Th , m t vài thân h u đã ch s n. Lu t s Quân, có liên h v i giáo ph n, t ng tu h c t i Hoa K . Sau khi tr v Vi t Nam anh b t ch thu h chi u b i trong th i gian Đ Châu Âu anh t ng có nh ng phát bi u phê phán chính quy n c ng s n. Anh cũng ph i Đ trong tù m t th i gian.

– Tôi đã quen với việc tham gia vào những hoạt động tôn giáo từ nhỏ, nhưng khi tôi phải vượt qua tính sao ra khỏi nhà mà không bị phát hiện – anh nói với tôi về những điều này trên môi. Tôi cũng muốn nói về những điều này trong nhóm này để nói về sự sáng khi liên kết những người chính quy với một thời và trừ dục. Với sự trợ giúp của, Antoni Nguyễn Văn Tang (còn hai người Việt thì có một mang họ này, họ của họ dòng vua Nguyễn) đang ngồi bên tôi cũng như vậy, anh đang ý với tôi về những điều này nói và mang kèm theo những điều sáng. Anh chấp nhận anh bị đánh không lâu trước đây bởi một người Địch Chiếm trong những điều này đi khắp miền quê.

Phản ứng đầu tiên của giáo xứ Thái Hà đã bị nhà nước tịch thu. Cũng tại đây, các cuộc biểu tình không ngừng đã xảy ra khi chính quyền địa phương xây công viên để đòi lấy đi một cách bất hợp pháp mảnh đất. Vào năm 2008, một số giáo dân Thái Hà trong phiên tòa giải toa bị kết án tù bắt buộc tham gia “chính quy”. Hàng ngàn người cộng đồng này đòi hỏi họ do cho những người này. Các cha dòng Chúa Cứu Thế thì bị luật sư “lấy đi chính quy”. Kể từ đó, giáo phận Thái Hà liên tục bị giám sát. Những người Việt trong cuộc gặp gỡ mang cho chúng tôi xem các mảnh thân thánh giá bị phá hủy và liên hệ với họ cay công an dùng để chứng minh các giáo dân biểu tình. Trên liên hệ này, hàng chục người rõ: Bị Công An săn đuổi. Anh luật sư hỏi tôi địa chỉ e-mail của tôi. Tôi ghi địa chỉ lên giấy để họ có thể liên lạc nhưng không khí xung quanh có phần căng thẳng. Có ai đó tiến tới và luật sư nói tôi tin gì đó. Với luật sư nhanh chóng xem xét giấy tôi đưa rồi nhét chúng vào sau ghế với một thái độ bất an rồi ra hiệu cho chúng tôi hiểu rằng chúng tôi nên rời đi ngay.

– Chúng ta liên lạc sau – với việc xảy ra những điều này lúc một tăng. Tôi không ghi lại địa chỉ của anh.

Thánh giá bị phá

Mãi mãi những ngày cuối của chuyến công tác Việt Nam chúng tôi mới đi Địch Chiếm. Trước đó, chúng tôi đi cùng với những người bạn của mình từ Hà Nội tới các giáo phận những người miền quê lân cận. Lễ mi-sa mới ngày tiếp đón 600 người, trong khi giáo phận có tổng cộng 2500 giáo dân, tất cả đều là người hành hương. Chúng tôi chuyển sang xe khác có kính đen, vượt qua đường đá để ra khỏi thành phố và đi vào thôn quê ngày xảy ra sự kiện đau đớn. Cây cầu duy nhất đến với thôn quê họ tháng giêng bị công an một giám sát chặt chẽ. Hôm nay cây cầu có vẻ như được thông. Chỉ cần giáo phận nói:

- Tôi trước đây nay chúng ta có nghi vấn gì xung quanh vấn đề sự hiểu quả, từ 200 năm nay chúng ta với Giáo hội. Vấn đề này sinh khi người dân được thánh giá trên đời. Quân đội, công an và thánh giá bị phá hủy. Cha phải tiến hành công an và phải chấp nhận những người vi phạm thánh giá bị dục.

Cha lo cho giáo dân, sợ họ lại bị đánh nữa

– Vì linh mục nói. Một linh mục khác bước vào nói gì đó với vị chủ chăn khi ông âu lo, nhanh chóng kết thúc cuộc nói chuyện. Tôi mất vài đeo kính râm để tâm trí chỉ về xe của chúng tôi. Chúng tôi tu thoát trong phút chót. Cha Khôi tin rằng chúng tôi chỉ cần chút thôi có lẽ chúng tôi đã bị chặn đứng. Qua cửa cũng có một vài đường đó. – Và nếu chúng không thấy khuôn mặt quen của linh mục giáo phận láng giềng thì chúng ta sẽ bị ném đá – linh mục nói thêm. Tôi vì tôi ngoi ô Hà Nội mà chúng tôi đã gặp hai xe công an vượt lên, bên trong chỉ các sĩ quan trang bị vũ khí tôi tin rằng.

– Ô kìa, chính là tên công an tôi nghe tên công cha – linh mục chỉ qua kính xe viên sĩ quan đã mời tôi ngồi theo ông.

– Chỉ cần tôi chúng tôi Đàng Chiêm sau khi được một vài báo tin về chuyện thăm của chúng ta – cha nói với giọng âu lo. Ngay khi trở lại Ba Lan, tôi nhận được tin rằng tôi thêm một nhóm dân bị đánh đập vì dám làm việc của thánh giá bị phá.

Va-ly đã chứa nhiều sách

Cha Khôi nhớ khi gây cảm giác là mời cái bị yêu cầu sẽ giảng ra không làm cho ông mời may mắn tâm. Tuy vậy, hai ngày sau, khi chúng tôi đi Lăng Sơn, gần biên giới Trung Quốc, cha mời ba giáo dân cha tin tưởng để đi hành. – Họ mời tôi đi xa, cha đưa đưa các anh đi theo phòng khi bị công an bắt giữ. Họ có khi cha đi chuyển bằng taxi với anh tài xế công giáo. Nhớ khi công an giữ xe để chờ đợi, kéo anh tài xế sang một bên rồi hỏi hỏi chuyện rồi tôi chuyển kia, để sau đó anh tài xế lại hỏi hỏi cho tôi nghe – vị linh mục nói rồi cười rồi nói. – Trong phòng mình giáo phận, cha luôn có vài món để để xếp sẵn, trong trường hợp nếu chúng mua thì để đưa cha đi. Cha sẵn sàng ngồi tù và chấp nhận bị đi tù – linh mục nói giọng chắc nịch. Ông làm linh mục 10 năm nay nhưng trong một thời gian dài chính quyền không công nhận điếu. – Chỉ cần tôi gần đây cha mời làm linh mục một cách hợp pháp nhưng trong chấp nhận mình thì của cha người ta vẫn ghi cha là nhà nông chỉ không phải linh mục – vị linh mục cười nói. Cha bị trên để ông đi Rôma để theo học thạc sĩ học thạc sĩ nhưng chính quyền giữ giữ chi u của ông, không cho ông đi. Cho tôi tôi hôm nay, họ chi u của ông cho ông hoàn toàn. – Chỉ cần tôi nếu giữ cha mà mua đi ngoài, thì nào chúng cũng cho đi nhưng khi trở về, chúng sẽ không cho cha nhập cảnh, chúng mua thì không như người nhà – vị linh mục nói. Ông hỏi tôi hai vị linh mục cũng dòng Chúa Cứu Thế bị mất tích trong trại tập trung nhưng năm 50 thì nay không tìm được xác. Một trong hai người đó, truyện giáo Marcel Văn có thể sẽ được phong thánh thì đây. Trong trại, ông đã bị công an đánh cho tôi chết vì mua hàng trái tâm linh cho tù nhân cùng trại. – Phần lớn các trại tập trung đã được cải tạo thành sân golf và xóa bỏ tất cả các trại kia. Thay nhưng để để chúng tôi là một trại tập trung không lâu – cha nói và trên một không còn lâu nữa rồi.

Giáo a búa và li m

Lòng S n n m gi a hai lu ng nh h ng r r t, gi a c ng s n Vi t Nam và c ng s n Trung Qu c. Lòng S n b h y ho i th i Trung Qu c xâm l c năm 1979. Đây cũng chính là n i H Chí Minh t ng s ng và sáng tác, th n nên chính quy n n i đây m i m c ni m ông H b ng nhi t huy t khó th y trong quy t tâm nh n chìm tôn giáo. Nhà th t i giáo ph n Bin b tàn phá năm 1979 đã đ c xây l i nh ng giáo dân đ đây thì hi m nh thu c b . – Ng i dân h i s , chính quy n gây s c ép đ dân không t i nhà th – m t trong nh ng ng i s ng trong nh ng căn nhà n n t b n g n nhà th nói v y. Anh là m t trong s ít các thanh niên dũng c m xu t h i n trong nhà th . Ch ch n giáo x t ng là quân nhân. Ông r i quân ngũ b i th y quân ngũ, nh ông nói, không giúp giành công b ng mà ch ph ng s đ m c m quy n. – Còn cha l i mu n sao ph ng s Chúa và ng i dân – linh m c nói. Không ph i ông không t ng g p c n tr , ông t ng ph i ch 2 năm đ đ c nh p h c nhà dòng.

nh ng vùng Lòng S n ta nhìn th y r t rõ thành qu kinh t Vi t Nam đ c th gi i tr m tr th n ph c ch ng có liên quan gì t i m c s ng c a h u h t ng i dân. Chúng tôi đ ng trên đ nh núi Minh, 1,100 m trên m c n c bi n c n k v i biên gi i Trung Qu c. Ba công nhân xây đ ng đang quay v n trong đ ng v a và g ch. H ki m đ c 5 đô-la cho m t ca 10 ti ng đ ng h lao đ ng. T c là 1 PLN (ti n Ba Lan – BV) cho m t gi . Và h không bi t rõ mình đang xây cái gì. Có ng i đ t h làm là làm thôi, 5 đô-la đầu ph i đ nh t đ c gi a đ ng.

- T i chúng nó v n t i và g ng h i nhi u chuy n – m t trong các th y (sinh viên th n h c – BV) nói. V giám m c c a chúng tôi ph i trình di n và b công an tra h i. Hôm nay có v êm th m h n nh ng b n h đang giám sát m i chuy n. Th nh ng trong lòng chúng tôi không th có ch cho h n thù. H ph i hi u đ c r ng đ ng ban ni m tin cho chúng tôi là tình th ng, và tình th ng đó s có ngày chi n th ng. Linh m c Peter thì hoài nghi nhi u h n:
- Cha không tin Vi t Nam có th có cách m ng nhưng. Các n c Á Châu mang truy n th ng chuyên ch quá lâu. Tuy v y, các đ i ngũ trí th c không thu c hàng công giáo có nh n th y nh ng đ u hi u tích c c xu t h i n trong c ng đ ng công giáo. Nhóm trí th c đó nói giáo dân là t ng lai c a đ t n c – cha nói thêm. Lu t s Quân cũng là ng i l c quan:
- Giáo dân gi chỉ m 10% dân s , h khá th ng nh t và r t tích c c. Cũng b i v y mà nhà c m quy n e s dân công giáo. C ng đ ng Ph t t , chỉ m ph n l n dân s , b chia r h n và cũng tuân th chính quy n nhi u h n. Ti c thay, ph n l n xã h i b lay chuy n tùy vào phát ngôn c a chính quy n. Nh ng tôi tin r ng 10, 15 năm n a s có nh ng đ i thay. K c nh ng ng i c ng s n cũng ph i thay đ i, h đã ch p nh n th tr ng t do, nhi u khía c nh đã thay đ i khác x a. C n ph i thấu ph c c nh ng ng i c ng s n n a đ có th m đ ng cho thay đ i – Quân nói v i gi ng đ y thôi thúc.

Chúng tôi tới Sơn La bằng cái matiz nhỏ chật, 5 người ngồi trong. Chúng tôi đi thẳng đến thôn.

– Bao giờ tôi cũng làm vậy để tôi chúng không biết tôi ở đâu – một trong những người chúng tôi đến làm quen nói vậy. Sơn La là nơi mà mọi hoạt động tôn giáo đều bị cấm tiệt.
– Không có nhà thờ, không chùa chiền chi hết – anh Quân nói. Chính quyền không để nhỡ vùng này không có ai là người công giáo thế nên đâu còn nhà thờ hay linh mục ở đây. Vậy vậy mà mọi năm số dân công giáo vẫn tăng. Chẳng riêng trên quốc lộ số 6, một mình linh mục Khôi đã lập nên 5 công đạo công giáo và tôi giờ đang ở ở những miền quê. Tôi một trong những làng nhỏ, chúng tôi vào đến thẳng dòng dõi họ một xã nông ô-tô. Khi có thánh lễ, bao giờ cũng có ai đó đang ngoài trông coi xem có công an tới hay không. Cả hai tu sĩ linh mục lại tới một lần. Nhiêu khi cha làm lễ trong bộ áo quần “thường dân” phòng khi có kiểm tra đột xuất. Cùng lắm số bình hương rơm đó là đủ hợp để cử ngụ ý không phải để làm thánh lễ.

– Dòng nào thì bọn họ cũng không thể nhận ra ai là linh mục nếu cha không vờn áo choàng đen. Bọn họ cho rằng lễ cử ngụ ý không nguy hiểm bằng lễ mi-sa – cha mẹ tôi nói thêm. Có 3 người phụ nữ H’ mong đi cùng với vị linh mục của chúng tôi. Các bà các cô đây đã nhập đạo mấy năm trước. Trước đó, họ chỉ thờ tự tiên như bao người. Họ trở thành người công giáo nhờ công lao của các nhà truyền giáo lâu lâu. Ba người phụ nữ kể rằng sau khi họ nhập đạo, cán bộ huyện tới gặp họ và còn cho tiền để thuyết phục họ bỏ đạo.

Trong một làng khác cách đó 100 km, ở sườn núi phía trên, chỉ có hai họ gia đình nghèo là không lay chuyển khi bị đe dọa và vẫn duy trì đức tin. Hai năm trước, cán bộ xông vào nhà rồi vớt bắt Thánh giá, tranh tượng. Người cha trong gia đình thấy thế liền nói: các anh có thể vớt hết những thứ nào tôi cũng lấy lại được. Mà kể cả khi không tìm lại được chúng, các anh vẫn không thể vớt bắt đức tin trong lòng tôi. Cha Khôi nói:
- Nhờ những người như thế mà các họ gia đình đã như chùn lòng bởi đe dọa rồi ký giấy bỏ đạo giờ lại muốn quay lại với giáo hội.-Lâu tới mùa xuân (4)

Đến thẳng dòng họ quý tộc hàng đến tôi

Tôi muộn, chúng tôi dùng bữa trong một quán ăn nhỏ chèn nhác nằm giáp biên giới Lào. Mọi người đều bận rộn làm cho thật chó đẻ bên chiếc ván nhỏ chúng tôi đặt những món khoái khẩu khác. Khách du lịch thường không đến tới đây. Bác tài xế lái ô-tô chúng tôi quay đi quay lại mấy lần trong đêm tối. Chỉ có lát ông lại đến thôn tôi những người đang chờ chúng tôi. Họ có ông lái xe, họ có người làm việc. Bác tài xế đột nhiên đưa xe vào một ngõ hẻm tới một, dừng lại sau lưng quán và 4 chiếc xe máy xuất hiện. Chúng tôi chuyển sang xe máy để chạy với tốc độ

điền r b n vào bóng t i, m i xe m t ng . M i t i khi t i t p l u có ch nhà ch s n, chúng tôi l i g p nhau. T p l u đ ng th i là t đ i m c a c ng đ ng giáo dân trong vùng, ng i b trong nhà đ ng th i đ i di n c ng đ ng này. Ch i c bàn lung lay đ t tr c ti-vi hôm nay đ c dùng làm bàn th . L mi-sa đ u tiên sau m y tháng tr i, b t đ u sau 23 gi .

– Dân làng nhi u khi b công an g i lên, b d a d m, b o kí vào gi y b đ o đã in s n – v đ i di n giáo dân nói. Ông nói ti ng Vi t Nam m c dù ph n l n ng i H’ mong dùng ngôn ng riêng c a mình, hoàn toàn khác bi t. Nh ng ng i b n c a chúng tôi t Hà N i giúp thông d ch. Tr c kia, ng i dân đ đây ch bi t cúng th t tiên. V lãnh đ o nhóm công giáo nói cu c s ng c a ông t t đ p h n k t ngày ông bi t c u nguy n t i Chúa Giê-su. Và th là c làng theo ông. M i đây, m t th y giáo đ ng viên t i đây v i nhi m v “c i đ o” dân làng.

– T i c ng s n rõ ràng r t khó ch u b i không ai trong làng ghi danh vào đ ng. – nh ng ng i tôi g p nói.

Hôm sau, chúng tôi t i m t đ a danh khác, t i đ i n th n m d i h m c a hàng đ i n t . Giáo dân t nhi u vùng xa t i đây d l Mi-sa. Hôm nay h đ c nghe bài gi ng đ u tiên sau 4 tháng. B i r ng trong vùng không có cha đ o ph ng s , giáo dân ch g p nhau 2 l n m i tu n, th năm và ch nh t. Chính quy n n i đây nh m m t cho qua b i dân công giáo đ đây đ c m i ng i quý m n, có quán ăn ngon và nh ng d ch v khác cũng làm t t.

– Trong tr ng h p chính quy n trên thành ph , v n không bi t n i đây có đ i n th , ki m tra, chính quy n xã s bênh chúng tôi. – giáo dân nói. Ngay t i S n La, trung tâm c a vùng, cũng có đ i n th ho t đ ng b t h p pháp và chính quy n s t i bi t rõ đ i u đó.

– Nhi u l n giáo dân b b t gi – ng i lãnh đ o nhóm công giáo k . Ng i lãnh đ o đ đây là ng i th t c, nh m i n i trong vùng.

– Năm ngoái công an không cho linh m c t i nhân l Ph c sinh dù bao nhiêu ng i ch đ i linh m c t i. – ông nói ti p. V lãnh đ o đã nhi u l n vi t th th nh c u đ c xây nhà th trong vùng.

– H luôn t ch i và gi i thích r ng trong vùng không có ng i theo Thiên Chúa. – ông k gi ng m a mai. Chính ông cũng đã nhi u l n b b t. Ông cho chúng tôi xem gi y t chính th c c a chính quy n:

M i ho t đ ng tôn giáo trên đ a bàn S n La đ u là b t h p pháp. V i đo n lu n ch ng: ng i công giáo mang thang giá tr đ o đ c khác th nên công giáo là b t h p pháp, vì an bình xã h i. Kí: đ ng c ng s n. Tác gi c a đ n ph n đ i, theo l i khuyên c a các lu t s ng i công

giáo, nói rằng họ n pháp đ m b o t do tôn giáo, v y nên vi c làm c a chính quy n m i là b t h p pháp.

S đ c th

Chúng tôi tr v th đô trong tỉnh l ng. Quân nh n đ c sms, r ng b n anh, m t lu t s Sàì Gòn v a b b t. Anh là blogger n i ti ng, vi t nhi u đ u phê phán chính quy n.

– Chúng phá c a r i dùng b o l c b t anh y đi... – Quân đ c n i dung sms.
– Đ i v i chúng tôi thì là chuy n th ng ngày. Tôi g n nh dám ch c r ng công an đang l c tìm hành lý c a các anh đang đ Hà N i. Cũng may là các anh mang theo ng i máy tính và đ dùng đ i n t . Chúng ch ng làm gì các anh đâu nh ng chúng mu n bi t h t m i chuy n. T t nhiên, chúng s đi thăm t t c nh ng n i nào chúng ta t ng lui t i. – Quân nói thêm. Đ u này qu th t đúng, ngay sau khi chúng tôi tr v n c. M t trong nh ng ng i b công an b t giam là nh ng ng i ph n H' mong.

Hôm tr c, Quân gi ng gi i v i nh ng ng i t h p bên đ i n th đ i h m c a hàng đ i n t . Ngày hôm sau, anh k cho chúng tôi bi t đã nói gì v i nh ng ng i t h p t i nghe anh chăm chú.

– Khi b nh t trong tù, tôi c u nguy n, b ng đ ng đ c m t c m giác l kì trong tim và tôi khóc. Tôi nghe th y gì đó nh ti ng nói: đ ng s , con s đ c th . Tôi c u nguy n nh v y, có l liên t c n a gi đ ng h , kho ng 10 gi sáng. Ph i vài ngày sau, sau khi ra tù, xem l i tin t c cũ, tôi m i đ c đ c r ng th t ng Vi t Nam t i Hoa K . Tôi bi t r ng m t trong nh ng dân bi u tôi quen tr c đó đã đ ng lên bênh v c tôi và đòi tr t do cho tôi. Tôi đ c đ c trong dòng tin, r ng cu c g p đó đ i n ra t 10 t i 10 gi 30, t c là đúng lúc tôi c u nguy n trong phòng giam! Tôi còn k cho giáo dân chuy n ông tôi b c ng s n b t gi h i chi n tranh. Ông tôi và nh ng ng i khác b trối tay, b đ n vào t ng và b đánh đ p. Ông tôi m i nói v i nh ng ng i đánh ông r ng s ph n c a ông đ ng nào cũng trong tay c a Chúa, r ng ông và m i ng i không bi t s . T i gi , ông v n s ng. Có l n ông g p l i k đã hành h ông và ông nói: th y ch a, tôi v n s ng, có đúng nh tôi nói tr c kia không? S ph n tôi trong tay c a Chúa.

Câu chuy n th ba anh Quân k v i giáo dân: m t giáo ph n n giáo dân thành l p h i công giáo c a các nhà kinh doanh. K t khi các nhà kinh doanh c u nguy n và ban phát ti n tài cho k nghèo, h b t đ u có nh ng h p đ ng làm ăn r t h i. H th y k t khi trao s ph n mình vào tay Giê-su, công vi c h làm ti n tri n t t. Tôi nói v i giáo dân nh v y đ h không đ u hàng, đ đ ng viên tinh th n cho h .

Chúng tôi ở Huế miền trung Việt Nam sau 14 tiếng đồng hồ tra tẩn trong chiếc xe bus chật chội. Thành phố lịch thiếp và êm ái hơn Hà Nội rồi tôi hiểu vì sao người cung đình của vua khi ở Huế nói danh và mang âm hưởng thơ thì thnh vng xa xa. Huế không chỉ vĩ tuyến 17, tức là đường ranh giới chia Việt Nam làm hai đất nước khác biệt: Bắc và Nam Việt Nam sau hiệp định Geneve. Cũng nên lưu ý miền Bắc còn miền Nam là ra phải là thung lũng dân chúng. Đã hơn một triệu người công giáo di chuyển bắc vào nam bởi sự gia tăng đàn áp.

Thánh đường quóc gia ở La Vang cũng là nơi mang nhiều đau khổ của số phận. Đây là địa điểm quan trọng nhất ở Việt Nam tôn kính Đức mẹ Maria. Quảng đường 50 km mới chỉ có một là quảng đường thờ phụng cho cộng đồng của người hành khách trên chiếc xe mô-tô cũ. Cuối thế kỷ XVII, vào thế kỷ người công giáo bị đàn áp đau đớn máu, người công giáo tại rừng này lánh nạn. Họ cầu nguyện cho hòa bình và giải thoát. Đức Mẹ khi đó hiện ra và hứa là cầu nguyện sẽ được nghe thấu đáo. Chưa đầy 100 năm sau, nhà thờ được xây dựng tại đây nhưng sau đó bị người Mỹ ném bom phá hủy chỉ còn tranh Việt Nam tại nay vẫn còn dấu tích. Quân đội Bắc Việt không phá hủy nhà thờ bởi các chiến sĩ của họ biết thờ cúng đưa vào nhà thờ trú ẩn.

– Trùng c gia giáo phn tng s hn u 23 ha đt, năm 1961, cng sn ly đi gnn ht ch đ li cho chúng tôi 6 ha. Thnh ng gnn đây có nhng đ i thay và đ c h tr li phn ln, tng cng 20 ha – vlinh m c nói và cho xem đ án ban đ u c a trung tâm hành hng. Mt trong nhng vlinh m c nói:

15 / 21

- Giáo hội Kitô Việt Nam nói chung rất thận trọng nhất nhất trong hàng giám mục cũng có những chia rẽ: miền Bắc theo hướng nhất định, chúng cùng sống và không có thể chia rẽ. Các giám mục miền Nam thì dè dặt với cộng hòa. Miền Nam mới có cộng sống 35 năm còn miền Bắc thì đã học được cách đối phó với cộng sống. Miền Nam, có vị giám mục, để được chấp thuận giáo phận, phải đồng ý với linh mục và cộng tác với chính quyền giáo hội cha sở. Ông này làm cha sở liên tục trong 36 năm! Chuyền tay không thể xảy ra trong đời Kitô bình thường. Ngoài ra, chỉ giáo phận còn phải đồng ý không được 2 vị linh mục có vị con, bởi những linh mục này cũng là cộng tác viên của chính quyền. Theo tôi thì các vị linh mục đã cộng tác với cộng sống không phải vì gì cho dân tộc mà họ thực chất là những kẻ khôn khéo. – vị linh mục nói danh sách.

Tôi nay, Kitô Việt Nam nghĩ tới ta với những vị linh mục y Nguyễn Văn Thuận đã mất mấy năm trước, nghĩ tới những người tù cộng sống mới mấy năm ròng. Trong tù, vị linh mục của người bạn cây thánh giá làm tôi dây thép. Ông không chia rẽ với chính quyền. Khi ông có đời Kitô rồi Kitô Việt Nam, chính quyền không cho ông trở lại nhà. Ngày hôm nay, có thể coi từng giám mục Hà Nội Ngô Quang Kiệt cũng có thái độ cộng sống rồi. Đứng vào thời điểm chúng tôi Kitô Việt Nam thì ông đi Roma chữa bệnh. Thời gian này, ông bị kích thích bởi chúng tôi mất ngủ. Cuộc sống liên tục trong căng thẳng bởi chính quyền báo hành đã mang tới những hậu quả như thế. Hàng trăm giáo dân, không chỉ có giáo dân của ông, tôi chia tay tôi ông đi chữa bệnh. Vị từng giám mục từng có can đảm nói thẳng với chính quyền: “Tôi do tôn giáo là quyền tôi, chỉ không phải là ban phát”. Trước kia, khi còn là chủ chăn của Linh Sơn, ông từng đi bắt tội giáo xứ này tới giáo xứ kia để thực hiện sự minh bạch. Cộng sống làm tôi tôi xóa sổ vị giám mục này khi đưa bàn Hà Nội, ép ông tôi chấp. Một vị linh mục dòng Phanxicô tại Sài Gòn nói rằng: ông hội tụ bên tôi trong sự cộng sống của mình, vị từng giám mục đồng ý với tôi cô đơn trong hàng giáo phẩm Kitô Việt Nam. Ví dụ như mới đây thôi, một viên phó tá được thăng phong cùng quyền thừa kế. Đời này cho thấy việc tôi từng giám mục đi nơi khác chỉ còn là vấn đề thời gian.

Sài Gòn

Hình ảnh Kitô Việt Nam chúng tôi thích tên gọi thành phố Hồ Chí Minh. Tên gọi ngắn gọn và duyên dáng Sài Gòn với những dòng trên xe bus. Vào ngày 30 tháng 4, khi quân đội Bắc Việt tới Sài Gòn, dùng xe tăng để đè bẹp những trái chính phủ miền Nam, ai cũng biết đến tên gọi là mất trong những yêu cầu của trật tự mới. Tuy vậy, ngày nay, Sài Gòn tôi cảm giác là một thành phố hiện đại, thì thoáng gọi như khung cảnh Boston. Kể cả bởi chu kỳ chuyển giao trung tâm thành phố không thể thay đổi sự thật, rằng Sài Gòn đã trở thành biểu tượng của những ham muốn bên trong đám đông của chúng, đi theo những của cộng sống Trung Hoa, thực hiện “thực tiễn tôi do theo chủ nghĩa xã hội” kể từ năm 1986.

Những vị đồng cung thánh đồng ý Đức Bà bầu tôi, 3 nhóm giáo dân thay nhau canh giữ Đức mẹ Maria. 5 năm trước, tôi nghĩ mình khóc như một số nhân chứng đã thấy. Kể từ đó, ngày nào cũng có cuộc nguyện vài giờ đồng thời. Tôi nghĩ tôi như với tôi nhà thờ Đa minh, những ngày trong tuần có

Đi mi-sa lúc 5 giờ sáng với khoảng 80 giáo dân, buổi thì trên 300. Tại Việt Nam, dòng ba Phanxicô quy tụ tới 100 ngàn hội viên. Có thể có cảm giác rằng tập do tôn giáo đang nở rộ.

Linh mục N làm sáng tỏ hơn vấn đề này. Ông là vị truyền giáo đầu tiên nước ngoài tới dù gì ông là người Việt Nam. Dòng của ông không được chính quyền công nhận. Ông không được nhận vào đội hội của cha ông từng phục vụ trong quân đội miền Nam. Ông tu hành ở nước ngoài và theo phong linh mục cũng tới nước ngoài.

– Cha phải làm đi mi-sa bí mật trong nhà, có khi tới nhà thờ cùng với các vị linh mục khác nhưng cha sợ bị bắt cứ lúc nào bên họ cũng có thể vào và hỏi cha có gì ý phép hay không. – linh mục N nói. Cha của ông bị đẩy vào tù cứ tới, mãi hơn tù phải đi p xích-lô bị không được lao động theo nghi p kỷ s.

– Chính quyền Việt Nam hoàn toàn xa rời các khó khăn người dân gặp phải. Cha biết có những gia đình còn không có được một kg gạo bị phân bổ cho người Việt Nam bị mang cho Trung Quốc. Chính quyền làm vậy nghĩa là sao? Không lẽ đang đến n Trung Quốc họ trở lại chi n với Mỹ chẳng? – vị linh mục hỏi. Ông cũng có so sánh tình trạng trong việc chính quyền Việt Nam hứa cho Trung Quốc một nhóm nam Việt Nam. Vấn đề khác là tham nhũng kẻ thù những bậc chính quyền cao nhất và nên chăng có ai giám sát. Và cứ những bậc lùi về Trung Quốc trong vấn đề 3 quân đội bị chi m. Động viên công sự nên chăng lại hứa tình trạng này giờ đã ngi tù. – Làm giàu là chuyện không tình, chỉ dành cho nhóm động viên, phân bổ n người dân đau r t nghèo – linh mục nói.

– Cha biết rằng cha rất mơ ước khi gặp anh, nhưng anh cũng mơ ước khi tới đây gặp cha. Thế nhưng cha chẳng sở gì tới chính trị gia. Chúa Giê-su cũng đâu có s. Nhiệm vụ của cha là phục vụ người nghèo, rao truyền thánh kinh. Cha tin rằng tới ngày nào đó, tình thế sẽ thay.

“15 năm trong tù”

3 năm trước, cả đội của u lan tràn hình ảnh của vị linh mục đang bị còng tay trong phiên tòa trách nhiệm bị viên công an bắt mi ng. Chúng tôi gặp được người tù nhân lòng ng tâm n i ti ng nh t của Việt Nam.

Bên họ báo cha là “tội phạm hình s” – Tadeo Nguyễn Văn Lý, linh mục 63 tuổi thuộc Tổng giáo phận Huế miền trung Việt Nam cũng tới gặp nh liên tiếp sau mỗi câu nói. Ông đã ngi 15

năm trong các tr i c i t o và nhà tù Vi t Nam. Cách đây 3 năm ông i lãnh thêm án tù 8 năm và b n án ch làm giàu thêm b s u t p án s c a ông. T i danh thì v n nguyên xi: “tuyên truy n ch ng đ i Nhà n c Xã h i ch nghĩa”.

Chúng tôi đâu có ng mình có th g p đ c nhà ph n kháng này. T i Ba Sao, m t trong nh ng nhà tù kh c nghi t nh t B c Vi t, ch có ng i thân và m t vài cha đ c đ n thăm – duy nh t hai i n. Chúng tôi đã h n và đ nh đi thăm ng i em ru t c a linh m c hi n đang s ng i mi n Nam. Nh ng b ng nhiên, nh ng ng i cung c p tin cho chúng tôi bi t là linh m c Lý b t ng đ c t m tha, ra t i ngo i trong vòng 12 tháng. T lâu nay, m t s c quan qu c t h u thu n v n đ ng t do cho ông. Tình tr ng s c kh e c a linh m c y u kém d n m i tu n, ông đã vài i n b nh i máu c tim, chân trái và tay trái h u nh đã b tê li t. C n can thi p c p bách c a bác s chuyên khoa. Nh ng chính quy n v n không ch u đ ng ý th ông ra kh i nhà tù. Cho đ n t n tháng Ba v a qua.

Thâm niên lâu nh t

Ch hai ngày tr c đó, chúng tôi Hu mà ch ng m y may nghĩ có chuy n g p đ c cha Lý. Theo đúng k ho ch, chúng tôi vào Sài Gòn t n mi n Nam. Vào t i Sài Gòn, chúng tôi nh n đ c tin là linh m c Lý đã đ c th có đ i u ki n và hi n đang i nhà riêng ... Hu , t i giáo ph n quê h ng c a mình, m c đích là ch a b nh. T t nhiên, ngay i p t c, chúng tôi thay đ i k ho ch c a mình và ch a th bay th ng t Sài Gòn ra Hà N i, mà i ph i quay i mi n trung Vi t Nam. Chúng tôi tìm cách g p cha Lý qua nhi u kênh khác nhau: nh các ng i b n Vi t Nam đáng tin c y, đ ng th i nh nh ng ng i M bên kia đ i đ ng ph trách đ i u ph i. M c dù r t c n tr ng, nh ng chuy n vi ng thăm c a chúng tôi t đ c các c quan an ninh th m quy n bi t t i.

T i ngôi nhà giáo ph n dành cho ng i h u trí, ng i b n thân c n nh t c a linh m c Lý đón ch chúng tôi. Ông đ n chúng tôi đ n m t căn phòng nh v i c a s có ch n song s t. Sau chi c bàn g , m t ng i đang ng i, khá cao so v i vóc dáng ng i Vi t. Nét m t t i sáng hoàn toàn không ti t i quăng th i gian dài b tù đầy trong các tr i giam. Ch có gò má hóp, m t ph n thân th b li t và nh ng b c đi cà nh c m i ti t i cho ta tình tr ng s c kh e th c s c a ông.

- R t nhi u linh m c đ u tranh v i ch đ đ c tài. Nhi u linh m c cũng ng i tù. Nh ng cha Lý là ng i duy nh t ng i tù lâu nh th - ng i b n c a cha Lý nói v y đ sau đó c hai n tràng c i dòn t i. Tôi r i cũng đã quen v i ki u k chuy n nh v y, r t đ c đ c c a ng i Vi t

Nam khi nói với những người Kitô bị thẩm nhậ t. – “đây cha có căn phòng rộng hơn chút xíu, chứ Ba Sao thì chỗ đó có 15 mét vuông – Cha Lý vốn từng có nói với chúng tôi.

600 chữ i 1

Lần đầu tiên chính quyền bắt ông vào năm 1977, lúc vừa mới thi phong linh mục được thời gian chưa tới ký riêng của Tổng giám mục Huân Nguyễn Kim Điền, khi cha Lý phân phát tài liệu của Vatican II cho mình, người dám viết những bài phê bình công sản đàn áp và cấm đoán do tín đồ công giáo. Cha Lý bị lãnh mức án tù 20 năm và bị đầy tới trại cải tạo ở ngoại ô thành phố Huế. Những tháng sau, ông được thả do, những người bị cấm mọi hoạt động tôn giáo và cải giáo về linh mục. Mặc dù bị cấm những cha Lý vẫn tiếp tục giảng dạy thánh kinh. Vào tháng Giêng năm 1983, chính quyền ra lệnh cho ông phải rời bỏ thành phố. Ông rời khỏi thành phố là thời điểm cho chính quyền, trong đó ông buộc phải chính quyền vì phạm tội do tín đồ công giáo. Thời gian ông sinh sống, nhiều con chiên tiếp trung phần đời quy tập để nói trên của chính quyền. Cha Lý không bị Huân ra đi đến ngày 18 tháng Năm, lúc ông an ninh tràn vào nhà áp giải về linh mục công giáo đưa ra đi. Lần này, ông lãnh mức án 10 năm tù. Ông được thả vào năm 1992, những công an liên tục theo dõi ông và vẫn tiếp tục cấm không cho ông hoạt động tôn giáo. Một năm sau, cha Lý công bố bản tuyên ngôn, trong đó ông viết 10 điểm về những đàn áp tôn giáo ở Huế của chính quyền. Vào năm 2001, tới 600 sĩ quan công an được cử đến giáo phận Nguyễn Tất Bình để bắt linh mục Lý. Lần này thì ông lãnh mức án 15 năm tù. Cũng như những lần trước, những áp lực quốc tế, cha Lý không phải ngồi tù đến hết mức án, được thả do vào năm 2005. Ông vẫn liên tục tiếp tục phản đối và kêu gọi tẩy chay chính quyền và cái gọi là “bộ u cơ”.

- Xung quanh cha càng ngày càng đông người. Vào năm 2006 chúng tôi công bố “Bản tuyên ngôn tội do và dân cho Việt Nam” – nhân vật phản kháng nói với chúng tôi như vậy bằng tiếng Anh còn kém chút. Nhóm chúng tôi này được gọi là “Khởi 8406”, lý do thời điểm bắt n tuyên ngôn được công bố: ngày 8, tháng Tư, năm 2006. Với sự ủng hộ những người trong nước và nước ngoài, tờ báo xuất bản hàng năm nhan đề “Tội do” ra đời, sau đó, cùng với giới trí thức Hà Nội, trang web “Tội do và Dân cho” được thành lập, và rút cuộc, Đổng Thăng Tiến Việt Nam xuất hiện cùng Hiệp Hội Công đoàn Tội do Địch lập, rồi Ngày của Người áo trắng. Vì những hoạt động của Khởi, linh mục bị bắt lên án. Tháng 3 năm 2007 ông lãnh mức án 10 năm tù. Hình như những tiếng chuông về linh mục bị cộng tay trong phiên tòa khi nói lên: “Tội do ngôn luận cho Việt Nam” bị viên cảnh sát bắt miêng đã trở thành biểu tượng để những người bị bắt trên toàn thế giới và hiện trên trang đầu lòng không chỉ của những người theo Thiên chúa tại Việt Nam.

2 giờ đêm, trên thảm đá

- Mỗi cho tôi năm ngoài cha mẹ có được sách Kinh thánh trong phòng giam – ông đưa sang cho chúng tôi một quyển sách cũ có các trang cong rách. – Cha cũng có một bộ đồ tôi có bí mật để làm lễ mi-sa – ông vẽ a chữ và nói và cho chúng tôi xem một hộp nhỏ a nhỏ nhỏ, tôi trong đó ông rút ra một bộ u rỗng u vang nhỏ xíu, một chiếc khăn quàng cổ tí hon trông giống chiếc băng đeo n, rỗng c 3 cm cùng một hòn đá phẳng hình vuông để làm bàn thờ. – Nhưng tôi nhân ngày tôi trong nhà giam bên cạnh đã giúp cha đưa – Ông giống thích. Ông tôi chỉ c c u nguy hiểm trong căn phòng của mình hàng ngày vào lúc 2 giờ đêm, ít nhất là một tiếng đồng hồ. – Nhiệm vụ của chúng ta là làm cho đất nước được đổi thay – Ông cho mẹ tôi hiểu rằng mình sẽ không bao giờ đến để nhúng tay, bắt chấp họ u qu. – Linh mục Jerzy Popieluszko của các bạn là thần tượng của chúng tôi – cả hai người “phản cách mạng” cùng c và nói nhỏ v y. Chúng tôi không cho họ biết có là vào tháng Sáu tôi, tôi phong chân phước cho cha để đưa phong trào “Đoàn Kitô” sẽ được thực hiện. Có là phong thánh ch? Hai người hiểu vì họ người Popieluszko đã được phong chân phước từ lâu rồi.

Mặc dù linh mục Lý bị tù đầy nhưng “Khởi 8406” vẫn tiếp tục và bắt họ pháp v n hoạt động bình thường. Hiện nay đã có khoảng 15 ngàn thành viên, không chỉ người Thiên chúa giáo. Họ có bí mật xuất bản sách vở, báo chí, 40 thành viên của Khởi đã bị nhúng tay.

- Chúng tôi vẫn chỉ n đưa, cho đến khi nào Việt Nam được tự do – Cha Lý cam đoan như vậy.

- Tôi cả thanh niên Việt Nam đưa phải học lý thuyết Mác, Lênin và Hồ Chí Minh. Chính quyền ép buộc phải phải đi b thai nhi, không cho sinh đ. Công sự đã chỉ m đo các khu nhà tu n m và đất đai của chúng tôi. Các quyền lợi của bạn của chúng tôi luôn bị chà đạp. Tôi do tín ngưỡng tôi không ch là vì c cho phép lui tới nhà thờ. Tôi do tôn giáo còn phải là quyền phong chức cho linh mục và giám mục mà không cần phải hiểu đến n n hu của chính quyền. Giáo hội cũng phải được phép xây dựng trường học mới c p. Chúng tôi vẫn chưa có được báo chí và kênh truyền hình riêng của mình ... – Linh mục Lý liệt kê một m ch n i n m đau xót của người Công giáo Việt Nam. – Trong năm tôi, vào tháng Ba, khi họ bắt họ được tự do có đi u ki n 12 tháng, cha sẽ yêu cầu chính phủ Việt Nam cho phép không quay lại nhà tù n a. Nhưng cha ch tin vào Chúa, cha không sợ gì hết, thậm chí n u l i phải tiếp tục người tù – Cha Lý nói một cách dứt khoát như vậy.

Khi chia tay, ông đưa cho tôi một mảnh giấy, trong đó, khi người trong tù, ông đã viết l i c u nguy hiểm rồi tôi đi n mà hàng ngày được ông nhắc tôi: “Lạy Chúa! Xin Ngài hãy ban cho tôi c m i người được c u r i, tính can đảm và s bình an”. Nhưng tôi, cũng như gia đình ông không quên, ông không yêu cầu xin ban cho mình được tự do.

